

Polyák Zsolt

FÓKUSZBAN A TELEPÜLÉSEK KÖZBIZTONSÁGI ÉS BŰNMEGELŐZÉSI STRATÉGIÁJA

The Strategies of Public Safety and Crime Prevention of the Settlements are in the Focus

Dr. Polyák Zsolt rendőr dandártábornok, rendőrfőkapitány, Csongrád-Csanád Vármegyei Rendőr-főkapitányság, polyaktbk@gmail.com, polyakzsolt@csongrad.police.hu

Napjainkban a biztonság kifejezés mögött olyan, globálisan értelmezendő értékrendszer áll, amely strukturált szinteken fogalmazza meg az ország, a társadalom mikro- és makroközösségeinek védettségi igényeit, azok szavatolásának módját, feltételeit. A „köz” biztonságának megfelelő szintű állapota – az említett védettség érzése – azonban sosem „pillanatképként” értelmezendő helyzet, hanem tudatosan tervezett, rendszerében összehangolt, egymást kiegészítő tevékenységek eredménye kell hogy legyen. Közös érdek, hogy – a helyi sajátosságok figyelembevételével – szerkezettől, lakosságszámtól függetlenül minden településen magas szintű legyen a köz biztonság. Ezt elérni tervezett módon, szakmailag vertikálisan és horizontálisan összehangolva lehet, amelynek egyik legfontosabb eleme a települési szintű bűnmegelőzési és közbiztonsági stratégia elkészítése és végrehajtása. A szerző jelen tanulmányban bemutatja a 2021-ben Magyarország Dél-Alföld régiójában – az önkormányzatok, valamint rendőrségi vezetők közreműködésével – végzett kutatás eredményeit, amelyek elsősorban a helyi stratégia meglétére, megalkotására, végrehajtására fókuszálnak.

KULCSSZAVAK: helyi közbiztonsági stratégia, településbiztonság, önkormányzati rendszer, bűnmegelőzés

A system of values, which must be defined globally, stands behind the word „safety” nowadays, which formulates the demands of protection, the method and conditions of its assurance of the micro and macro communities of the society, the country at structured levels. However, the optimal level of safety of the public, the mentioned feeling of protection should never be defined as an instant situation, but it should be the result of deliberately planned, systematically harmonized, complementary actions. High standard of the level of public security regardless the population and the structure of settlement-taking into consideration the local specialities—is common interest. Reaching this can only be achieved

by plan, thus vertically and horizontally coordinated manner, one of the most important element of it is the creation and execution of crime prevention and public security strategies at settlement level. The author in this study represents the results of a research being executed at the Southern Great Plain of Hungary with the participation of local governments and police leaders, focuses on the presence, creation and execution of local strategy.

KEYWORDS: local public security strategy, settlement security, local governmental law enforcement, crime prevention

TÉMAFELVETÉS

A 20. században a bűnmegelőzés szakpolitikai intézményesülésében olyan jelentős nemzetközi, nemzetek feletti szinteken működő szervezetek jöttek létre, amelyek kriminálpolitikánk alakulását döntően befolyásolják. Az ENSZ,¹ az Európa Tanács és az Európai Unió által létrehozott, illetve működtetett intézmények, szervezetek, testületek különböző szakmai konferenciák szervezésével, dekrétumok, határozatok,² tézisek, irányelvek, nyilatkozatok formájában adnak iránymutatást a tagok „megelőzési stratégiáinak” kidolgozásához, megvalósításához. Az ENSZ 1950-ben meghatározta felelősségét a bűnmegelőzés fejlesztése tekintetében, ami az e területen érvényesülő progresszió mérőföldkövének számított. Amennyiben csupán az 1955 óta évente megszervezett bűnmegelőzési kongresszusok témáit³ tekintjük át, láthatjuk, hogy proaktív módon kívánnak reagálni a világban folyó aktuális tendenciákra, jelenségekre. Az ENSZ Tizenegyedik Bűnmegelőzési és Büntető Igazságszolgáltatási Kongresszusát 2021 tavaszán Japánban tartotta, ahol sor került az úgynevezett kiotói nyilatkozat⁴ elfogadására is. A dokumentum a preambulomot követően az Előrelépés a bűnmegelőzés területén című részzel indul, amely – többek között – az egyedi körülményekhez igazított bűnmegelőzési stratégiák kialakítását irányozta elő. A dokumentum eme része előrevetíti azon bűnmegelőzési

¹ Egyesült Nemzetek Szervezete.

² Kerethatározatok a bűnmegelőzésről. Szakpolitikai területe a bel- és igazságügyi együttműködés, ezen belül hívták életre a European Crime Prevention Networköt 2001-ben a 2009/902/IB tanácsi határozat alapján.

³ Caracasi Deklaráció: (1980. 08.25–09.05.) 6. ENSZ konferencia a bűnmegelőzésről és az elkövetők kezeléséről. *Sixth United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders (A/CONF.87/14/Rev.1)*; Barcelonai Tézisek: (1987. 11. 17-20.) Városi bűnmegelőzésre ajánlások kidolgozása. – 85th plenary meeting – 30. November 1987. – *42/59 Crime prevention and criminal justice*; Bécsi deklaráció: (1999.) ENSZ közösségi bűnmegelőzéssel kapcsolatos irányelvek kidolgozása – UN Economic and Social Council (ECOSOC), *UN Economic and Social Council Resolution 2001/47: Plans of Action for the Implementation of the Vienna Declaration on Crime and Justice: Meeting the Challenges of the Twenty-first Century*, 20 December 2001, E/RES/2001/47; 2002. ENSZ kongresszus – szakértői tanácskozás – bűnmegelőzési irányelveinek végleges változatának elfogadása, új név: United Nations Congresses on Crime Prevention and Criminal Justice.

⁴ Kyoto Declaration on Advancing Crime Prevention, Criminal Justice and the Rule of Law: Towards the Achievement of the 2030 Agenda 26. pontja (2021. kiotói nyilatkozat).

tendenciá(ka)t, amelye(ke)t a szervezet tagjai minden bizonnyal nemzeti szinteken is előtérbe helyeznek a közbiztonság helyi, területi szintű erősítése érdekében.

Magyarország tíz évet átfogó Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiája⁵ (NBS) 2023-ig határozta meg a bűnmegelőzés legfontosabb beavatkozási területeit, amelyek közül már egy évtizeddel ezelőtt elsőként lettek nevesítve a „településbiztonság fokozása érdekében megvalósítandó célok”. Az NBS 2022–2023-ra vonatkozó intézkedési tervének (IT)⁶ a Településbiztonságra vonatkozó 1.1. pontja a vármegyei bűnmegelőzési tanácsoknak (MBT), illetőleg a vármegyei rendőr-főkapitányságoknak (MRFK) feladatként határozza meg, hogy ösztönözzék a települési önkormányzatokat helyi stratégiák kidolgozására, illetve a meglévő bűnmegelőzési és közbiztonsági stratégiájuk felülvizsgálatára és korszerűsítésére. Ebben a közös munkában partnerként vesznek részt az önkormányzati érdekszövetségek, a rendőrség és a civil szervezetek. Lényeges kiemelni, hogy indikátorként a bűnmegelőzési stratégiák számát határozták meg. Már önmagában ez is kifejezi, hogy az állam elkötelezett a települések biztonságának fenntartásában, erősítésében.

De azt is kifejezésre juttatja, hogy nagyobb szerepet szán a települési önkormányzatoknak és a partnereknek. Az említett Kormányhatározatba foglalt intézkedési terv horizontális intézkedéseket⁷ is meghatároz, amelyek szerint működtetni és szakmai szempontból koordinálni szükséges az MBT-eket. Ez az összehangoló szerep magában foglalja többek között, hogy a vármegyei bűnmegelőzési tanácsok a helyi szintű stratégiák kidolgozásának ösztönzésével, a vármegyei bűnmegelőzési programok koordinálásával hozzájárulnak a bűnmegelőzési feladatok hatékonyságához, eredményességéhez. Az intézkedési terv egyértelműen megfogalmazza, hogy mind helyi, mind pedig vármegyei szinten feladatokkal és felelősökkel megjelölt közbiztonsági és bűnmegelőzési stratégiát kell alkotni.

Mind a nemzetközi kitekintésből, mind a hazai szabályozásból levezethető, hogy a bűnmegelőzés területi erősödése irányába mutató tendenciák helyben teszik lehetővé a közigazgatási egységek biztonsági szintjeinek pozitív irányba mozdulását. Ennek hatékony eszköze lehet a széles körű együttműködésekkel megvalósuló közbiztonsági és bűnmegelőzési stratégia.

A KUTATÁS

Közel három évtizedes rendőri pályafutásom, a Dél-Alföld régió megyéinek rendőr-főkapitányságain betöltött vezetői pozícióból eredő feladatok ellátásának tapasztalatai, továbbá az NKE RTK Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék által gondozott biztonsági szervező mesterképzés hallgatójaként szerzett ismereteim alapján

⁵ 1744/2013. (X. 17.) Korm. határozat.

⁶ 1878/2021. (XII. 6.) Korm. határozat.

⁷ Lásd az 1878/2021. (XII. 6.) Korm. határozat a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia 2022–2023. évekre vonatkozó intézkedési tervének 5. pontját.

2021-ben saját kutatást végezve a régió három vármegyéjében⁸ e témát ismételten górcső alá vettem. Fókuszom a közbiztonsági (bűnmegelőzési) stratégiák státuszára mint az említett többszereplős produktum realizálódását támogató, annak egyfajta keretet biztosító dokumentumokra is irányult, a hazai jogi szabályozások, statisztikai mutatók tükrében. A kutatás gyakorlati lebonyolításához online kitölthető kérdőívet⁹ készítettem, amely teljes mértékben anonim volt. Az említett régióban található települések (254) önkormányzatait kértem fel a kérdőív kitöltésére. Különböző beosztású rendőri vezetőkkel együtt mindösszesen 350 fő megkérdezését terveztem, akik közül 187 fő adott értékelhető válaszokat.

A kérdőíves kutatás¹⁰ 47 kérdéséből 10 a települések bűnmegelőzési és közbiztonsági stratégiájára vonatkozott. A témakör feldolgozásakor a kvantitatív típusú adatgyűjtés mellett 11 település¹¹ közbiztonsági és/vagy bűnmegelőzési stratégiáját tanulmányoztam az egyes helyi önkormányzatok településbiztonsággal kapcsolatos cselekvési programjainak megismerése céljából.

A kutatás célja: a települési önkormányzatok bűnmegelőzési és közbiztonsági stratégiájáról reális, aktuális helyzetkép bemutatása, emellett, hogy kiindulási alapot biztosítson a településeknek a saját, „strukturált, többrétegű bűnmegelőzési és közbiztonsági stratégia”¹² elkészítéséhez és megvalósításához.

A kutatás megkezdése előtt az alábbi hipotéziseket fogalmaztam meg:

- (H1.) A Dél-Alföld régióban csak a nagyobb települések rendelkeznek hosszú távú közbiztonsági stratégiával. Az önkormányzatok nem ismerik annak jelentőségét, megalkotásába a rendőrséget nem vonják be.
- (H2.) Egységes módszertani útmutató kidolgozása szükséges, amely az önkormányzatoknak itinerként szolgálhat a saját közbiztonsági és bűnmegelőzési stratégiájuk elkészítéséhez.

A HELYI KÖZBIZTONSÁGI ÉS BŰNMEGELŐZÉSI STRATÉGIA JELENTŐSÉGE A TELEPÜLÉSEK BIZTONSÁGÁNAK MEGTEREMTÉSÉBEN

Az állam célja valamennyi polgárnak azonos fokú biztonság garantálása a városokban, falvakban és külterületeken egyaránt. Lényegében minden településen egyforma szintű közbiztonság szavatolása. „A közbiztonság alkotmányos demokráciákban nem lehet sem több, sem kevesebb olyan államcélnál, amelynek eléréseért szüntelenül munkálkodni kell, anélkül azonban, hogy a biztonság kikényszeríthető alanyi joggá válhatna, és abszolút

⁸ Bács-Kiskun vármegye, Békés vármegye, Csongrád-Csanád vármegye.

⁹ Lásd a kutatás végrehajtásához elkészített Google Űrlap formátumú [online kérdőívet](#).

¹⁰ A kérdőíves kutatás 2021. június 22-től 2021. július 16-ig tartott.

¹¹ Békéscsaba, Dévaványa, Gyomaendrőd, Gyula, Csabaszabadi, Mezőberény, Sarkad, Szarvas, Szeghalom, Újkígyós, Vésztő.

¹² A szerző által megalkotott fogalom.

beteljesülése bárki által elérhető lenne.¹³ E cél elérése érdekében azonban ismerni kell a közbiztonság aktuális helyzetét, amelyet „nem lehet pillanatkép-szerűen szemlélni, feltárásában a tendenciák, folyamatok megismerésére kell törekedni. Mindehhez viszont fel kell ismerni a közbiztonságra ható okokat és körülményeket, értelmezni-elemezni kell őket, annak érdekében, hogy a negatív jelenségek kezelésére megfelelő lépéseket vezessünk be.”¹⁴ A rendőrség az előzőekben ismertetett céloknak folyamatosan eleget tesz. Rendelkezik azzal az apparátussal, adatbázissal, szakmai ismerettel, amely alapján képes a települések közbiztonsági helyzetét elemezni, értékelni. „A közbiztonság a társadalmi jelenségek mérhető tartományába illeszkedik. A személy- és vagyónbiztonság objektív állapotát a bűnügyi statisztika tükrözi, különösen akkor, ha az adatok értékelésénél figyelemmel vagyunk azokra a jogi megoldásokra, amelyek befolyásolják a statisztika alakulását.”¹⁵

A rendőrség által korábban és jelenleg is folytatott programok¹⁶ ismerete alapján kijelenthető, hogy az Országos Rendőr-főkapitányság tulajdonképpen központi szinten stratégiákat alkotott, azokon belül pedig részleteibe menő cselekvési terveket dolgozott ki annak érdekében, hogy az egyes településeken fokozza a közbiztonságot. Erre figyelemmel minden vármegyei rendőr-főkapitányság megalkotta a saját intézkedési tervét, amelyben a saját rendvédelmi feladatai mellett kitért az önkormányzati rendészettel, az egyes rendészeti feladatot ellátókkal kapcsolatos együttműködés területeire és a közösen megvalósítandó feladatokra. Fontos azonban kiemelni, hogy a rendőrség egyedül – a település biztonságát érintő problémáinak ismerete nélkül – nem képes olyan vármegyei, helyi közbiztonsági stratégiát alkotni, amely alapján eredményesen, hatékonyan lehet cselekedni a helyi közösségek biztonságáért.

„Az önkormányzatoknak kiemelkedő szerepet kell vállalniuk a település közbiztonságának erősítésében. Ez nem merülhet ki a feladatok rendőrségre hárításában és a lehetőségek szerinti ellentételezésben. Sokkal célravezetőbb megvizsgálni azt, hogy példának okáért mennyiben tesz eleget a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia önkormányzatokra vonatkozó ajánlásainak, rendelkezik-e aktuális közbiztonsági stratégiával, működik-e helyi közbiztonsággal foglalkozó bizottság, vagy éppen született-e önkormányzati rendelet a közösségi együttélés alapvető szabályairól.”¹⁷

Fontos kiemelni, hogy az NBS 3.2. pontjában – a jövőkép vázolásánál – az egyéb hatások alcímének utolsó francia bekezdésében megfogalmazták, hogy az önkormányzatok kivétel

¹³ FINSZTER 2018: 64.

¹⁴ LAKATOS–GÖRBE 2015: 18.

¹⁵ FINSZTER 2018: 87.

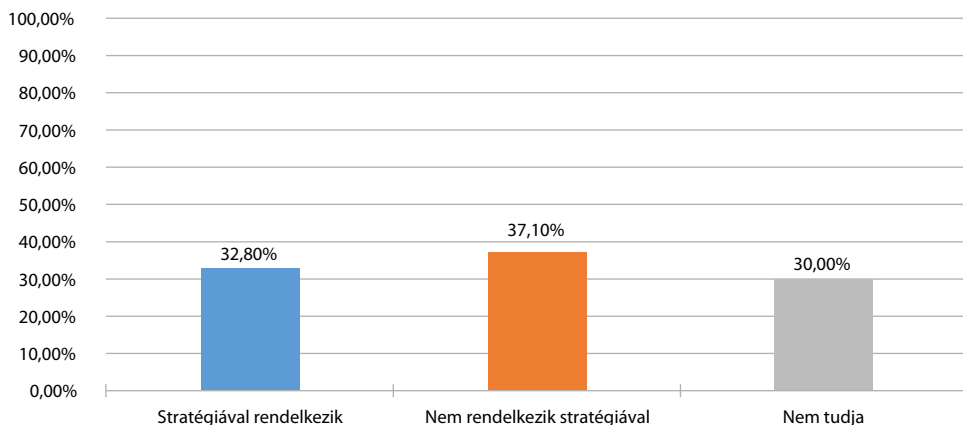
¹⁶ „Közbiztonsági Háló”; „Hazánk közbiztonságának megszilárdítása, a leginkább veszélyeztetett térségek, települések biztonsági helyzetének javítása”; „Iskola Rendőre program”; „Kistérségi Egyeztető Fórumok”; „A lakosság szubjektív biztonságérzetét leginkább javító, a prevenciót előtérbe helyező rendőri intézkedések megtétele”; „Járási Közbiztonsági Egyeztető Fórumok”.

¹⁷ CHRISTIÁN 2022: 79.

nélkül rendelkeznek közbiztonsági és bűnmegelőzési stratégiával, amelyet rendszeresen a helyi viszonyokra reagálva frissítenek.

Az online kérdőíves felmérésem értékelése alapján megállapítható, hogy a Dél-Alföld régió települései milyen arányban rendelkeznek írásos közbiztonsági és/vagy bűnmegelőzési stratégiával. A válaszadók 32,8%-a (60 fő) szerint van ilyen, 37,1% szerint nincs, 30% pedig nem tudott nyilatkozni. A százalékok kiegyenlítetttsége arra is enged következtetni, hogy viszonylag kevesen lehetnek pontos ismeretek birtokában. Volt olyan adatszolgáltató, aki félve megkérdezte: „Miért? Kellene nekünk ilyenrel rendelkezni?” „Azon önkormányzatok, amelyek nem rendelkeznek komplex közbiztonsági stratégiával, azzal magyarázták annak hiányát, hogy nincs rá igény az önkormányzat részéről, illetve nincs olyan személy, aki egy ilyen stratégiát el tudna készíteni.”¹⁸

Úgy gondolom, ezek a kérdések sokatmondók egy rendészeti szakember számára, és egyúttal meg is határozzák a további lehetséges feladatokat, irányokat. Az 1. ábrán látható, hogy a települések milyen arányban rendelkeznek közbiztonsági stratégiával.

1. ábra: Települési közbiztonsági stratégiával rendelkezők aránya a Dél-Alföldi régióban

Forrás: a szerző szerkesztése

A régióban lévő településektől rendelkezésemre bocsátott 11 db, különböző elnevezéssel¹⁹ készített dokumentumot tekintetem át és vizsgáltam meg. Ez alapján a települési stratégiákkal kapcsolatos kérdéseket hat szempont köré csoportosítottam. Ezek a települési bűnmegelőzési és közbiztonsági stratégia:

- megalkotásával,
- tartalmával,

¹⁸ BACSÁRDI–CHRISTIÁN 2018: 63.

¹⁹ Például: Bűnmegelőzési és közbiztonsági koncepció; Közbiztonsági koncepció; Bűnmegelőzési stratégia; Közbiztonsági és bűnmegelőzési stratégia.

- elfogadásával,
 - végrehajtásával,
 - értékelésével és
 - nyomon követésével
- összefüggő feladatok.

A stratégia megalkotása

„A stratégia megalkotása alapos állapotanalízisre épülhet. A jelen helyzet ismerete nélkül a jövőre nézve sem adhatók végrehajtható feladatok.”²⁰ Annak céljából, hogy az önkormányzatok megalapozott döntéseket hozzanak a bűnmegelőzésre irányuló kezdeményezések érdekében, mindenekelőtt megfelelő diagnózisra van szükség az aktuális helyzetről. Amennyiben az előkészületek során megismerjük a jogsértéseket vagy egyéb, a település biztonságát jelentősen befolyásoló körülményeket és a kockázati tényezőket, olyan stratégiai és cselekvési terveket lehet kidolgozni, amelyek végrehajtása eredményesen kezeli az előidéző okokat, és megfelelő sturktúrában rendeli hozzá a szükséges erőforrásokat. Ahogy Hermann Gábor egy előadásában²¹ megfogalmazta: célszerű elvégezni az úgynevezett településbiztonsági „auditot”, amely alapján a projektszemléletet előtérbe helyezve, mérföldkövek mentén készül el egy komplex településbiztonsági helyzetértékelés, problématerképpel.

Szükség van-e helyi települési közbiztonsági stratégiára? – tehetjük fel a kérdést. A kutatást végző, gyakorló rendőri vezetőként mindenképpen azt az álláspontot képviselem, hogy igen, minden településnek kell(ene) rendelkeznie ilyen stratégiával. Ennek jelentőségét abban lehet megragadni, hogy csak tervszerű cselekvési programok mentén lehet hatékonyan fellépni olyan fontos összetársadalmi érték érdekében, mint a közbiztonság. „A helyi önkormányzat közvetíteni is képes a helyben elérhető szolgáltatások és a helyi biztonsági szükségletek között.”²² Ugyanakkor nem mindegy, hogy ki vagy kik készítik el a helyi települési szintű elgondolást a közbiztonság erősítésére. Finszter Géza megfogalmazása szerint „ha tisztázatlan a stratégiaalkotás kompetenciája, akkor a születő terveknek az lesz a sorsuk, hogy senki nem hajtja végre őket”.²³ Egy korábbi, 2015-ös többfázisú (a fővárosi kerületek és megyei jogú városok körében elvégzett) kutatás is kimutatta, hogy az érintett önkormányzatok 34%-a nem foglalkoztatott olyan személyt, aki a közbiztonsággal összefüggő releváns kérdésekkel kapcsolatban megfelelő kompetenciával rendelkezett volna.²⁴

Véleményem szerint az ilyen stratégia megalkotóinak rendelkezniük kellene közigazgatási képzettséggel, „rendészeti gondolkodásmóddal”. A fő kérdés itt az, hogy a megalkotási folyamatba bevonják-e a rendvédelmi szerveket, a komplementer rendészeti szervek

²⁰ FINSZTER 2018: 301.

²¹ HERMANN 2022.

²² CHRISTIÁN 2022: 40.

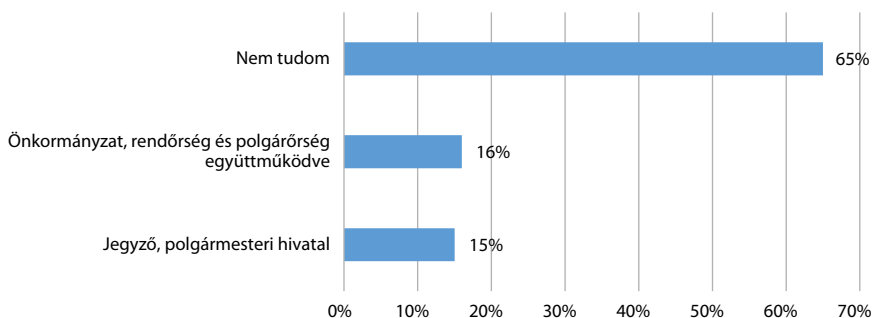
²³ FINSZTER 2018: 298.

²⁴ CHRISTIÁN–GÖRÖMBEI 2022: 159; CHRISTIÁN 2022: 118.

képviselőit. Az általam vizsgált stratégiák megalkotásába a rendőrséget vagy más, a helyi biztonságért tevékenykedő szervezetet nem vontak be. Egyetértek Christián László azon véleményével, amely szerint „a települések közbiztonsági stratégiájának kialakításába érdemben be kell vonni a rendőrséget. A rendőrség ugyanezt a gesztust gyakorolja »ellenkező előjellel« a közbiztonsági egyeztető fórumok rendszerének életre hívásával. Az egyeztető fórumokon szerzett tapasztalatok alapján készül a megye közbiztonsági stratégiája.”²⁵

Több esetben az önkormányzatok csak akkor alkotnak ilyen stratégiát különböző elnevezéssel, amikor várhatóan valamilyen beruházás történik a településen. Ilyen például Szeghalom város TOP-5.2.1-15-BS1-2016-00003 projekt kapcsán készített bűnmegelőzési stratégiája, amelynek csak egy városrész, az Újtelep volt az akcióterülete. Itt kell megemlíteni az idősrűség kérdését is. Nem elegendő csupán egy alkalommal stratégiát alkotni, hanem ahogy korábban említettem – megfelelően az NBS-nek – folyamatosan figyelemmel kell kísérni és szükség esetén kiegészíteni, módosítani az új felmerülő körülményekhez igazodva. Az egyik legrégebben készült stratégia a 2003-ban készült Gyula Város Önkormányzatának Közbiztonsági Konceptiója.

Arra a kérdésre, hogy ki készítette el a település közbiztonsági és/vagy bűnmegelőzési stratégiáját, figyelemre méltó válaszokat kaptam. Érdekességként lehet megemlíteni, hogy a megkérdezettek 65%-a nem tudta megmondani, ki készítette el, míg 15,3% a jegyzőhöz, illetve a hivatalhoz kötötte a dokumentum megszületését. További figyelemre méltó adat, miszerint 16,4% azt vélte, hogy a dokumentum együttműködés eredménye az önkormányzat és a rendőrség vagy a polgárőrség között. „A kutatások kimutatták, hogy a megfelelő közbiztonsági kompetenciákkal rendelkező önkormányzati személy vagy testület megléte esetén jó esély van az idősrű és megfelelő közbiztonsági stratégia megalkotására és annak folyamatos aktualizálására, ezzel megfelelő kereteket adva az önkormányzati rendszer működésének.”²⁶

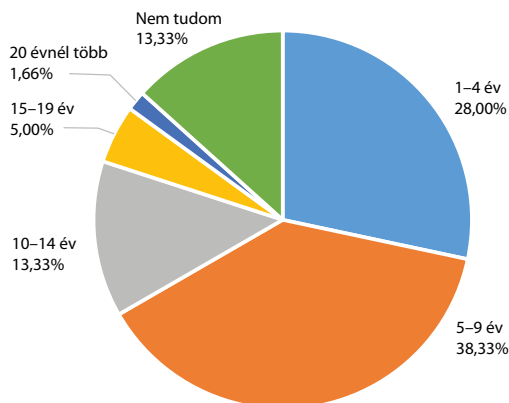

2. ábra: A település közbiztonsági stratégiáját készítők megoszlása
Forrás: a szerző szerkesztése

²⁵ CHRISTIÁN 2020: 69.

²⁶ BACSÁRDI–CHRISTIÁN 2018: 63.

Azon 60 fő közül, aki igennel válaszolt a stratégia meglétét firtató kérdésre, 23 fő szerint a stratégia a kutatást megelőzően 5–9 évvel, 17 személy szerint 1–4 évvel, 8 fő szerint 10–14 évvel, 3 fő válasza alapján pedig 15–19 évvel készült. Pusztán 1 személy mondta azt, hogy 25 évnél régebbi, míg 8 ember nem tudta behatárolni.

3. ábra: A stratégia elkészítésének ideje

Forrás: a szerző szerkesztése

A stratégia tartalma

Arra nézve, hogy mit tartalmazzon egy települési közbiztonsági stratégia, a *Rendészet-tudományi szaklexikon* meghatározását hívhatjuk segítségül, amely szerint a stratégia „a szervezet legfőbb, legfontosabb cselekvési iránymutatója, egyben elvek, elvárások, eljárások, normák rendszere. A stratégia olyan távlati cél, amely a szervezet tagjainak irányt mutat, meghatározó szerepet játszik szervezeti életükben, tevékenységükben, értékek kialakításában, fenntartásában.”²⁷

Álláspontom szerint a tartalom és a végrehajtandó feladatok meghatározása előtt alapos előkészítés szükséges. Kétségtelen tény, hogy a helyi szintű problémákról az önkormányzatok rendelkeznek megfelelő ismeretekkel, azonban az sem elhanyagolható, hogy milyen adatbázisokat vesznek igénybe az aktuális közbiztonsági helyzet megismeréséhez. „A közbiztonságról kialakult közvélemény a szubjektív biztonságról tudósít. Ez utóbbi méréséhez rendszeres közvélemény-kutatásokra van szükség. A közbiztonság kooperációs termék, amelyben az állam hatósági szolgáltatásai, továbbá az önvédelem egyéni és kollektív

²⁷ BODA 2019: 508.

teljesítményei összegződnek.”²⁸ Az általam tanulmányozott stratégiákról általánosságban elmondható, hogy az NBS szerkezetét követik, az annak 2.4. pontjában megfogalmazott kiemelt beavatkozási területekre, alappillérekre fókuszálnak. Figyelemre méltó, hogy valamennyi dokumentum általánosságokat fogalmaz meg az egyes beavatkozási területekre vonatkozóan konkrét feladatok, végrehajtásért felelősök, határidők, együttműködők meghatározása nélkül. Például „Az Önkormányzat feladata kell, hogy legyen a szükséges technikai és anyagi fedezet biztosítása. Vizsgálat tárgyává kell tenni, a Közterület-felügyelet hatékonyabb működésének feltételeit. Amennyiben a Közterület-felügyelet működésének hatékonyságát fokozni lehet, annak eredményeként várhatóan megnyílik a lehetőség, az akcióterületen a nagyobb mérvű preventív jelenlétre és beavatkozásra.”²⁹

Véleményem szerint a tartalom szempontjából rendkívül fontos lenne, hogy beépítsék az önkormányzatok által alkotott olyan rendeletek egyes rendelkezéseit, amelyek a helyi közbiztonsággal kapcsolatosak.

A stratégiák prioritásait tekintve a rendészeti irányultságú véleménynyilvánítók álláspontja szerint a lakosság szubjektív közbiztonságérzetét jelentősen befolyásolná a települések kamerarendszer-hálózatának bővítése, fejlesztése, aminek a közterületek rendje szempontjából van kiemelt jelentősége. A közbiztonság növelésének ezen eszközrendszerében rejlő lehetőségek témakörét dolgozza fel egy hiánypótló országos kutatáson alapuló PhD-disszertáció, amely *Videó megfigyelő rendszerek hatékonyságnövelő lehetőségei a közterületi megfigyelés területén* címmel Tóth Levente (NKE RTK MÖRT) tudományos munkája.

A külterületen élők biztonságára, a mezőgazdasági területek védelmére is hangsúlyt kellene helyezni ezekben a vármegyékben. A bűnelkövetések szempontjából gócpontoknak számító területek detektálása alapvető feladat, a kiemelt figyelmet, védelmet igénylő objektumokkal együtt. Az önkormányzati dolgozók a fogalmi meghatározások szintjén nevesítették a stratégia prioritásait, a rendészeti szervekkel való együttműködés(ek) tükrében, mindezt úgy, hogy vázolták a települési problématerképek szükségességét.

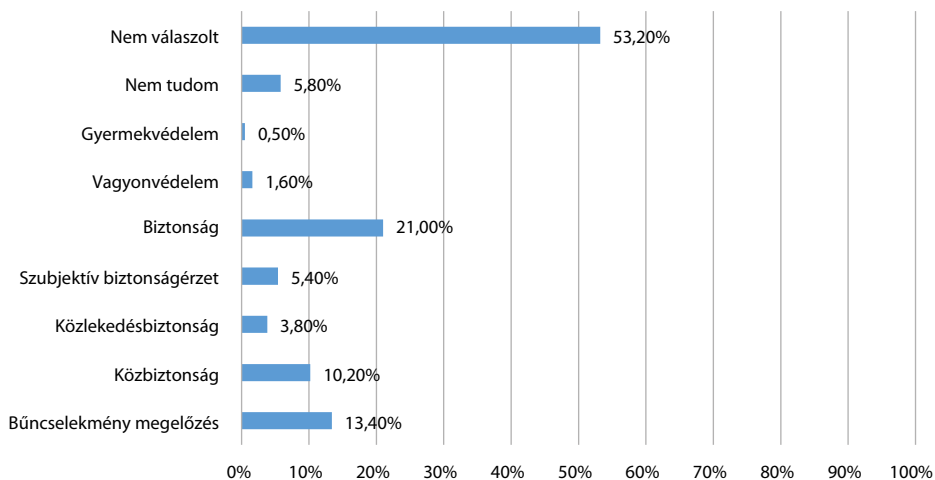
Abból, hogy a kérdésre a megkérdezettek több mint fele egyáltalán nem válaszolt, vagy a „nem tudom” feleletet adta, arra lehet következtetni, hogy egy közbiztonsági stratégia prioritásait még azon személyek sem feltétlenül tudják meghatározni, akik szakmailag közvetlenül érintettek lehetnek a feladatban. Azok, akik válaszoltak a kérdésre, a prevenciósi tevékenység(ek) és a biztonság különböző dimenzióit említették mint prioritást. Elgondolkodtató, hogy a gyermekvédelem szerepe pusztán 0,5%-ot kapott, csupán egy válaszoló gondolta úgy, hogy ezt prioritásként kellene szerepeltetni a stratégiában. A tényleges ismeret hiánya, illetőleg a feltételezhetően jelentős mértékű látencia indokolta teszi e területen is további kutatások kezdeményezését.

Érdekességként mindenképpen meg kell említeni, hogy több olyan (általában rendészeti területen dolgozó) válaszadó is volt, aki viszont teljes mélységében kifejtette gondolatait,

²⁸ FINSZTER 2018: 87.

²⁹ Szeghalom Újtelep Bűnmegelőzési stratégiája 2018–2022. 40.

komplexitásában értelmezve egy stratégia paramétereit, kitérve a szociális, kulturális és bűnügyi sajátosságokra.

4. ábra: A közbiztonsági stratégia prioritásai

Forrás: a szerző szerkesztése

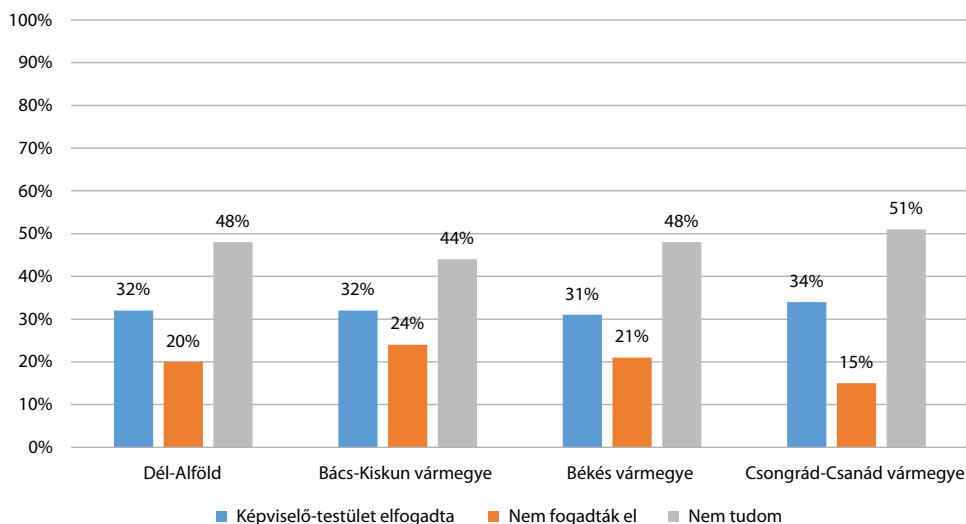
A stratégia elfogadása

Az előző szempontokhoz hasonlóan rendkívül fontos, hogy a megalkotott települési cselekvési stratégiát határozatlanban elfogadja-e az adott település képviselő-testülete (közgyűlése). Ez a közjogi aktus ugyanis nemcsak formáság szempontjából figyelemre méltó, hanem megjelenik benne az is, hogy az önkormányzat mennyire elkötelezett az általa alkotott és elfogadott stratégia végrehajtásában. Az általam tanulmányozott ilyen jellegű dokumentumok valamennyi képviselő-testület, illetve közgyűlés határozatban fogadta el. Sajnos azonban az önkormányzatok az elfogadás előtti egyeztetésbe, véleményformálásba nem vonják be a rendőrséget, megelégednek a rendőrfőkapitányi vagy rendőrkapitányi éves beszámolóval.³⁰

Ezek a jogszabályokban meghatározott, évente egy alkalommal sorra kerülő rendőr(fő) kapitányi kötelezettségek a testületek részéről olykor egyfajta alá-főlé rendeltségi pozícióként értelmeződnek, ami azonban szakmailag formálissá és egyirányúvá teheti a „kommunikációt”. Amennyiben a biztonság megteremtése érdekében végzett feladatok összehangolását például egy bizottsági szint – jogi, közbiztonsági, bűnmegelőzési stb. – is támogatja, a formális keretek informális kapcsolatai már hatékonyabban segítik a közös

³⁰ Lásd 1994. évi XXXIV. törvény a rendőrségről (Rtv.) 8. § (4) bekezdés.

munkát. Abban az esetben viszont, ha a település rendelkezik egy szakmai szempontokat, érdekeket, erőforrásokat felmérő és figyelembe vevő, elfogadott stratégiával, a prioritások elérése érdekében megfogalmazott feladatok és a hozzájuk rendelt felelősök rendszere egyértelmű. A szereplők egymáshoz való viszonya világos, folyamatos diszkusszió alapul és célorientált.

5. ábra: A közbiztonsági stratégia elfogadásának módja

Forrás: a szerző szerkesztése

A stratégia végrehajtása

„A stratégia elkészítésénél fontosabb annak végrehajtása, a teljesítmény mérésének folyamatossága és a rendszeres korrekció. A stratégia célja nem lehet a változatlanág fenntartása, a szervezeti bürcélok védelmezése a változó környezeti követelményekkel és feltételekkel szemben.”³¹ Izgalmas megállapítás tehető azzal kapcsolatban, hogy a települések által elfogadott bűnmegelőzési stratégiát nem küldik meg sem a rendvédelmi szerveknek, sem más, a benne szereplő egyébként feladattal felruházott együttműködnek. A települések honlapján sem található meg egyik stratégia sem. Véleményem szerint már itt, az információáramlás hiányában is megmutatkozik a végrehajtásban rejlő lehetőségek gyenge pontja. Tapasztalataim szerint az önkormányzatok a stratégiájuk végrehajtásába elsősorban a kamerarendszerek telepítésekor vonják be a rendőrséget.

³¹ FINSZTER 2018: 301.

Ilyen esetekben kikérik a rendőrség véleményét, feltehetőleg azért, mert enélkül nem kaphatnának anyagi forrásokat a megvalósításra. Megjegyzendő, hogy több olyan eset is előfordult, hogy a rendőrség szakmai szempontok figyelembevételével tett javaslatát az önkormányzat nem fogadta el. Emellett az együttműködést lehet kiemelni, mint azt a területet, ahol a rendvédelmi szervekkel végrehajtás történik a stratégia mentén. Több települési koncepció tartalmazza a közterület-felügyelet létrehozását, működtetését, így ezen a területen is aktívan részt vesz a rendőrség a végrehajtásban. A végrehajtás egyéb megvalósulásáról a rendőrség már nem rendelkezik információval, pedig a rendészeti tevékenységek eredményes végrehajtásához ez elengedhetetlen lenne.

A jövőbeni tevékenységek, azok prioritásainak meghatározásakor kétségtelen, miszerint az egyik legizgalmasabb kérdés, hogy „Ön szerint milyen problémák, tényezők akadályozzák, nehezítik a településen a közbiztonsági stratégia megvalósítását?”. Ennek elemzésekor az érdemben válaszolók a források hiányában látták legmarkánsabban a problémát (7,5%), de megjelent általánosságban a létszámhiány (4,8%), az érdektelenség (3,2%) is. A rendőri létszám hiányát csupán egy személy említette (0,5%), és a jogszabályi háttér hiányát (1,1%) sem érezték említésre méltó problémának, akadályozó tényezőnek. Az egyéb kategóriába (35,5%) sorolható válaszok – amelyek az üresen hagyott rubrikákkal (35,5%) azonos százalékot mutatnak, együtt pedig 75%-ot tesznek ki – általában rövid és egyedi megközelítéseket adnak.

Összességében a legtöbb válaszadó hasonló módon válaszolt: „pénz – paripa – fegyver” hiánya. Nincs rá szakember, nincs rá humán erőforrás, az érdektelenség, a feladat jelentőségének fel nem ismerése, a településvezetők, képviselők ismerethiánya, az anyagi források hiánya a jellemző. Ezzel összecsengő megállapításra jutott Christián László is egy korábbi kutatása eredményeként. „Több válaszadó fogalmazta meg problémaként az egységes képzés hiányát, a nem megfelelően kvalifikált és felkészült szakemberállományt, a központi finanszírozás hiányát és a hiányos jogszabályi hátteret.”³²

A stratégia értékelése

Hasonlóan a végrehajtásról szóló pontban írtakhoz, a széles közvélemény számára nem ismerhető meg a közbiztonsági stratégiával rendelkező települések megtett intézkedéseinek az értékelése. Természetesen nem állítom azt, hogy a következtetések levonása nem történik meg, azonban az tény, hogy ezekben a rendőrség nem vesz részt. Az elmúlt években a rendőri vezetők által tartott különböző fórumokon sem kaptak tájékoztatást a stratégiák célkitűzéseiről, végrehajtásának állapotáról. A kérdésre adott válaszokból az feltételezhető, hogy ha van is ilyen prevenció alapvetése a településnek, nem biztos, hogy a megvalósulás milyenségéről és minőségéről készült bármilyen jellegű elemzés, értékelés, vagy megtörtént-e annak visszacsatolása, kommunikációja. Vélhetően ezzel van összefüggésben, hogy

³² BACSÁRDI-CHRISTIÁN 2017: 35.

130 fő (71%) nem tudott válaszolni arra, hogy a célkitűzések teljesültek-e a településén. Ugyanakkor 35 fő (19,1%) véleménye szerint nagymértékben, míg 15 fő (8,2%) kismértékűnek ítélte a megvalósulás eredményességét. Figyelemre méltó adat, hogy csupán 2 fő (1,1%) gondolta úgy, hogy teljes egészében realizálódtak a stratégia célkitűzései. Némel mindössze 1 fő (0,5%) válaszolt.

Amikor a kérdésre adott válaszok indoklása következik, rendkívül magas „bizonytalansági” faktor mutatkozik, hisz az érdemben nem válaszolók (25 fő [13,4%]) és az egyáltalán nem válaszolók (130 fő [69,9%]) aránya mintegy 83%-ot mutat. Ahol volt értelmezhető, elemezhető válasz, ott a bűnügyi statisztika javulása (3,8%) és a jó együttműködések (3,2%) közel azonos (de kis) százalékban jelenik meg. Azonban kritikaként fogalmazódott meg az elmélet és gyakorlat összhangnélkülisége, valamint a létszám- és a forráshiány. A gondolatok elemzésekor megfigyelhető, hogy sokan nem a kérdésre adtak választ, aminek oka lehetett a települési stratégiájuk hiánya, illetve hogy szakmai (fogalmi) ismeretek hiányában nem lehetett számukra értelmezhető a kérdés.

A stratégia értékelése szempontjából ki kell emelni annak fontosságát, hogy a település közbiztonsági és/vagy bűnmegelőzési stratégiájának megvalósítását, az elért eredményeket, a további célokat megtárgyalja-e, értékeli-e a képviselő-testület/közgyűlés vagy más grémium, például az önkormányzat közbiztonsági/bűnmegelőzési állandó bizottsága. Az ilyen bizottságok azért rendkívül hasznosak, mert gazdái és a stratégiák megvalósításának motorjai lehetnek.

A kérdésekre adott válaszokból arra lehet következtetni, hogy ezen ismeretek birtokában azok a rendőri és önkormányzati vezetők vannak, akik valamilyen testületi tagként részt vesznek egyeztető fórum(ok)on, hiszen az igennel válaszoló 50 fő ebből a körből került ki, míg 97 fő nem tudott választ adni. Hasonlóan egy stratégia megalkotásához, itt is lényeges kérdés, hogy kiket vonnak be az értékelésbe. A kérdőívet kitöltők 35,5%-ban a rendőrséget, 23,5%-ban a polgárőrség delegáltjait nevesítették, míg 55,7% nem tudott erre választ adni.

A változások nyomon követése (monitoring)

Kutatásom alapján megállapítható, hogy Gyula (2003), Gyomaendrőd (2003) és Szarvas (2007) városok közbiztonsági/bűnmegelőzési stratégiái korábbi években készültek. Ezekben a koncepciókban a jogi alapok fejezetben még a régi önkormányzati törvényre, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvényre (Ötv.) történik hivatkozás. Ezzel szemben van olyan önkormányzat is, amely a 2004. évben készült stratégiáját vizsgálta felül, és a 2016. évben újat alkotott meg és fogadott el. Ilyen Békéscsaba Megyei Jogú Város Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Stratégiája, amelyet a Modern Városok Programban való részvétele miatt dolgoztak ki. Jó példa ugyanakkor Újkígyós Város Önkormányzatának stratégiája,³³ amelynek az 5. fejezet 4. pontjában megfogalmazták, hogy

³³ Újkígyós Város Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciója 2020–2024. Elfogadva: 2020. május 27.

„[a] Képviselő-testület évente megtárgyalja és értékeli a község³⁴ közbiztonsági helyzetét, a közbiztonság javítását és erősítését célzó törekvések érvényesülését [...]”.

Mivel a sikeres bűnmegelőzés egyik alapja a stratégiai tervezésen keresztül elért eredményekre való összpontosítás, ezért a monitoring során célszerű felhasználni az előkészítés során lefolytatott településbiztonsági „audit” eredményeit is, összevetve a stratégiában meghatározott célokkal és az elért aktuális állapottal. Emellett hasznos lehet független tudományos felmérések, kutatások elvégzése is, amelyek lehetővé teszik a döntéshozók számára, hogy meghatározott idő elteltével nyomon kövessék a kitűzött célok megvalósulását. Mindezek alkalmasak annak vizsgálatára, hogy egy adott eltelt időszakban javultak-e az eredmények, a stratégiában kitűzött célindikátorok teljesültek-e. Az önkormányzatok kulcsszereplői a jó bűnmegelőzési gyakorlatok megvalósításának.

Éppen ezért elengedhetetlen a más településeken hatékonyan végrehajtott cselekvési tervek figyelemmel kísérése is annak tükrében, hogy azok *best practice* programként vagy programelemként implementálhatók-e.

HIPOTÉZISEK ÉRTÉKELÉSE

A tanulmányban két hipotézist állítottam fel.

(H1.) A Dél-Alföld régióban csak a nagyobb települések rendelkeznek hosszú távú közbiztonsági stratégiával. Az önkormányzatok nem ismerik annak jelentőségét, megalkotásába a rendőrséget nem vonják be.

A H1. számú hipotézis részben nyert igazolást, részben tekinthető elfogadottnak. A kérdőíves kutatás alátámasztotta, hogy a régióban valamennyi településkategória esetében megalkottak valamilyen elnevezésű stratégiát, amelyet a helyi közbiztonság növelése céljából adtak ki. Ugyanakkor az önkormányzatok részleteiben nem ismerik a stratégiák jelentőségét, az általam tanulmányozott ilyen dokumentumok esetében gyakran a felületesség, az időszerűtlenség, a szakmai hozzá nem értés jeleit tapasztaltam. A stratégiák közül véleményem szerint többet nem kompetens személy alkotott meg. Annak folyamatába, előkészítésébe csak ritkán vonják be a rendőrséget a válaszadók szerint.

(H2.) Egységes módszertani útmutató kidolgozása szükséges, amely az önkormányzatoknak itinerként szolgálhat a saját közbiztonsági és bűnmegelőzési stratégiájuk elkészítéséhez.

A H2. számú hipotézis teljes mértékben igazolást nyert, elfogadottnak tekinthető. A kutatás eredményei egyértelműen alátámasztották, hogy lenne igény egy egységes módszertani

³⁴ Megjegyzendő, hogy Újkígyós település 2009. július 1-je óta város.

ajánlás kiadására. Emellett a rendszeres képzés, a szakmai konferenciák megszervezésének lehetősége is több válaszoló esetében felmerült.

JAVASLAT A STRUKTURÁLT, TÖBBRÉTEGŰ TELEPÜLÉSI BŰNMEGELŐZÉSI ÉS KÖZBIZTONSÁGI STRATÉGIA KIDOLGOZÁSÁNAK METODIKÁJÁHOZ

A kutatásom eredményeire figyelemmel véleményem szerint a településeknek kiemelt érdeke, hogy strukturált, többrétegű stratégiát alkossanak, mivel annak végrehajtásával lehet mérhető eredményt elérni a helyi, települési biztonság platformjain.

„A stratégia a célállapot (jövőkép) elérésének átfogó terve. A stratégia egy olyan strukturált dokumentum, amely bemutatja egy adott területtel kapcsolatos legfontosabb problémákat és prioritásokat, az adott területre vonatkozó elerendő jövőkép (célállapotot), lefekteti a hosszú, közép és rövidtávú célok, beavatkozási területek és eszközök egymáshoz illeszkedő rendszerét, meghatározza a beavatkozások pénzügyi hátterét, valamint leírja a megvalósítás és monitoring alapelveit.”³⁵

A strukturáltság minden esetben megjeleníti az adott cselekvési terv részekre tagolását, ami magában foglalja a vizsgált terület alapos elemzési adatait, a megvalósítandó tevékenységek típusait, a stratégia fókuszát és az azzal összefüggő tájékoztatásra használt felületeket.

Figyelemmel kell lenni arra, hogy az egyes rétegek nem önálló egységként funkcionálnak, hanem gyakran szorosan összekapcsolódnak egymással, vagy kiegészítő szerepük van. Tulajdonképpen ezek alkotják a megtervezett és elvégzendő feladatokat, amelyek egyre mélyebb területekre fókuszálnak. Ezenkívül lényegesnek tartom, hogy az előkészítésnél, megalkotásnál érvényesüljön az interdiszciplináris megközelítés és a holisztikus szemlélet. Mindezek mellett elengedhetetlen az önkormányzat bűnmegelőzési szerepének kifejezésre juttatása.

Az előzőekben ismertetett szempontok alapján – a közbiztonsági és bűnmegelőzési stratégia egy település olyan szakmai víziót tartalmazó dokumentuma, amely a szükséges beavatkozási területek felmérésével megfogalmazza a közbiztonság erősítése érdekében elérni kívánt cél(oka)t, prioritásokat. Rendszerének alapját a hatályos jogi szabályozás adja. Ez egyben keretet is biztosít a beavatkozási területek együttműködői számára feladataik összehangolására. Az erőforrások feltérképezésével, holisztikus tervezéssel, felelősök nevesítésével, indikátorok meghatározásával stb. a köz érdekében végzett prevenciók tevékenység strukturált rendszerben realizálódik.

³⁵ TURI-RESPERGER-TÚRI [é. n.]: 46.

Az elvégzett online kérdőíves kutatás eredményeire, a tanulmányozott közbiztonsági stratégiák tartalmára és a hipotézisek értékelésére figyelemmel 5 fő csoportban fogalmaztam meg a stratégiaalkotás fejlesztésének lehetőségeit:

- Legfontosabbnak tartom a már kialakított fórumrendszerek működtetését. Ennek keretében célszerű felhívni az önkormányzatok figyelmét a stratégia jelentőségére. Támogatni és tanácsokkal segíteni kell annak megalkotását.
- A vármegyékben jelenleg kialakítás alatt lévő vármegyei bűnmegelőzési tanácsokkal a rendőrség és az önkormányzatok részéről is ki kell alakítani a kooperációt, meg kell valósítani a rendszeres kapcsolattartást.
- Célszerű lenne központilag kiadni egy szakmai, módszertani útmutatót, amely iránymutatásként szolgálna a települések közbiztonsági stratégiájának elkészítéséhez.
- A települések közbiztonsági stratégiájának kialakításába érdemben be kell vonni a rendőrséget. A rendőrség ugyanezt a gesztust gyakorolja „ellenkező előjellel” a közbiztonsági egyeztető fórumok rendszerének életre hívásával. Az egyeztető fórumokon szerzett tapasztalatok alapján készül a vármegye közbiztonsági stratégiája.³⁶
- A települési stratégiát kompetens személy készítse el, szorosan együttműködve az érintett helyi rendészeti szereplőkkel, különösen a rendőrséggel.

ÖSSZEGZÉS

Vizsgálatom alapján megállapítottam, ahhoz, hogy az önkormányzatok települési szinten kezdeményező szerepet töltsenek be a közbiztonsággal kapcsolatos kérdésekben, a helyi rendészeti tevékenység eredményessége érdekében elengedhetetlen a korábbiaktól eltérő tartalmú önkormányzati szerepvállalás. Véleményem szerint ennek egyik alapfeltétele, hogy valamennyi település rendelkezzen közbiztonsági stratégiával, amelyben megjelenik, hogy az önkormányzatok sajátjuknak érzik a közbiztonság fenntartásának, erősítésének feladatát. Az általam hat szempontban feltárt anomáliák figyelembevételével elkészített stratégiák hozzájárulhatnak a települések közbiztonságának fokozásához, és hosszú távon biztosítanak a helyi rendészet eredményes működését is.

Véleményem szerint egy közbiztonsági stratégiának alapvetően a következőket kell tartalmaznia: rövid bevezetés, vízió, alapelvek, helyzetelemzés, prioritások, hosszú és rövid távú célkitűzések, elvégzendő feladatok (határidővel, felelőssel megjelölve), monitoring megvalósulásának módja. A rendőrség az eddigi stratégiák kidolgozásában, az érintett szervezetekkel való személyes kapcsolatokban szerzett tapasztalatait hatékonyan tudja kamatoztatni. Erre figyelemmel mindenképpen be kell(ene) vonni a rendőrséget a települések közbiztonsági célkitűzéseibe, a stratégiaalkotásba. Emellett legalább ilyen fontos, hogy megfelelő kompetenciával, képzettséggel rendelkező személyek készítsenek stratégiát a települések részére.

³⁶ CHRISTIÁN 2020: 69.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- BACSÁRDI József – CHRISTIÁN László (2017): Hol tart jelenleg az önkormányzati rendészet? In CHRISTIÁN László (szerk.) *Rendészettudományi kutatások. Az NKE Rendészetelméleti Kutatóműhely tanulmánykötete*. Budapest: Dialóg Campus, 27–38.
- BACSÁRDI József – CHRISTIÁN László (2018): *Önkormányzati rendészet. A helyi rendészeti együttműködés című tantárgy egyetemi tankönyve*. Budapest: Dialóg Campus. Online: <https://doi.org/10.32577/mr.2018.4.1>
- BODA József főszerk. (2019): *Rendészettudományi szaklexikon*. Budapest: Dialóg Campus.
- CHRISTIÁN László szerk. (2017): *Rendészettudományi kutatások. Az NKE Rendészetelméleti Kutatóműhely tanulmánykötete*. Budapest: Dialóg Campus.
- CHRISTIÁN László (2020): A helyi önkormányzatok felelőssége a települések közbiztonságának megteremtésében. *Magyar Rendészet*, 20(3), 55–78. Online: <https://doi.org/10.32577/mr.2020.3.4>
- CHRISTIÁN László (2022): *Komplementer rendészet*. Budapest: Ludovika.
- CHRISTIÁN László – GÖRÖMBEI László (2022): A kistépelülések közbiztonságának fejlesztési lehetőségei. *Pro Publico Bono – Magyar Közigazgatás*, 10(2), 100–121. Online: <https://doi.org/10.32575/ppb.2022.2.5>
- FINSZTER Géza (2018): *Rendészettan*. Budapest: Dialóg Campus.
- HERMANN Gábor (2022): *Településbiztonság „audit”*. Előadás a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen.
- LAKATOS Tibor – GÖRBE Attila (2015): *Rendőri jelenlét a kistépelüléseken, különös tekintettel a hátrányos helyzetű kistérségekre*. Online: <https://adoc.pub/rendri-jelenlet-a-kistepeleseken-klns-tekintettel-a-hatrany.html>
- TURI Laura Tamara – RESPERGER István – TÚRI Viktória [é. n.]: *Stratégiaalkotás, stratégiai módszerek. Tréning háttéranyag*. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, ÁROP-2.2.13-2012-2012-0001, Közigazgatási Vezetői Akadémia.

Jogi források

- 1744/2013. (X. 17.) Korm. határozat a Nemzeti Bünmegelőzési Stratégiáról (2013–2023).
- 1878/2021. (XII. 6.) Korm. határozat a Nemzeti Bünmegelőzési Stratégia 2022–2023. évekre vonatkozó intézkedési tervéről.
- 2009/902/IB tanácsi határozat (European Crime Prevention Network, 2001). Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009D0902&from=HU>
- Barcelonai Tézisek (1987. 11. 17–20.) *85th plenary meeting – 30. November 1987. – 42/59 Crime prevention and criminal justice*. Online: www.worldlii.org/int/other/UNGA/1987/99.pdf
- Bécsi deklaráció (1999) UN Economic and Social Council (ECOSOC), *UN Economic and Social Council Resolution 2001/47: Plans of Action for the Implementation of the Vienna Declaration on Crime and Justice: Meeting the Challenges of the Twenty-first Century*, 20 December 2001, E/RES/2001/47. Online: www.refworld.org/docid/46c4557d0.html
- Békéscsaba Megyei Jogú Város Bünmegelőzési és Közbiztonsági Stratégiája, 2016.

Caracasi Deklaráció (1980. 08.25 – 09.05.) 6. ENSZ konferencia a bűnmegelőzésről és az elkövetők kezeléséről – *Sixth United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders (A/CONF.87/14/Rev.1)*. Online: <https://digitallibrary.un.org/record/30439>

Csabaszabadi Község Bűnmegelőzési, Közbiztonsági Konceptiója. 2016.

Kiotói nyilatkozat (2021) – *Kyoto Declaration on Advancing Crime Prevention, Criminal Justice and the Rule of Law: Towards the Achievement of the 2030 Agenda for Sustainable Development*. Online: https://www.unodc.org/documents/commissions/Congress/21-02815_Kyoto_Declaration_ebook_rev_cover.pdf

Dévaványa Város Bűnmegelőzési Konceptiója. 2011–2016.

Gyomaendrőd Város Önkormányzata Bűnmegelőzési konceptió. 2007.

Gyula Város Önkormányzatának Közbiztonsági Konceptiója. 2003.

Mezőberény Város Önkormányzatának Bűnmegelőzési és Közbiztonsági Konceptiója. 2019–2023.

Sarkad Város Önkormányzata Bűnmegelőzési stratégia. 2018–2022.

Szarvas Város Önkormányzatának Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Konceptiója. 2003.

Szeghalom Újtelep Bűnmegelőzési Stratégiája. 2018–2022.

Újkígyós Város Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Konceptiója. 2020–2024.

Vésztő Város Önkormányzata Bűnmegelőzési és Közbiztonsági Konceptió. 2020–2024.

Online kérdőív: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeWtozXfDNBxU2dgKcu19H0SF5w6Rrl_dSmQ6M254Qbp3UUew/viewform?vc=0&c=0&w=1&flr=0

Dr. Polyák Zsolt közel harminc éve rendőrként dolgozik, 2012-től 2021-ig Békés, 2021-től Csongrád-Csanád vármegye rendőrfőkapitányaként szolgál. A Rendőrtiszti Főiskolán bünyügyi tiszti, majd a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán jogász végzettséget szerzett. A Nemzeti Közsolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán 2022-ben okleveles biztonsági szervező szakon végzett. Rendőri vezetőként nagy jelentőséget tulajdonít a civil szereplőkkel való együttműködésnek, az ismeretek folyamatos bővítésének. Nagyszámú szakmai és tudományos mű, előadás fűződik nevéhez, többek között a kriminalisztika, a prevenció és a településbiztonság területén. Tagja a Rendészeti Szakvizsga Bizottságnak, valamint a Magyar Rendészettudományi Társaság Településbiztonsági Tagozatának.